

## ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com



## ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟΝ...ΝΟΤΙΟ ΠΟΛΟ

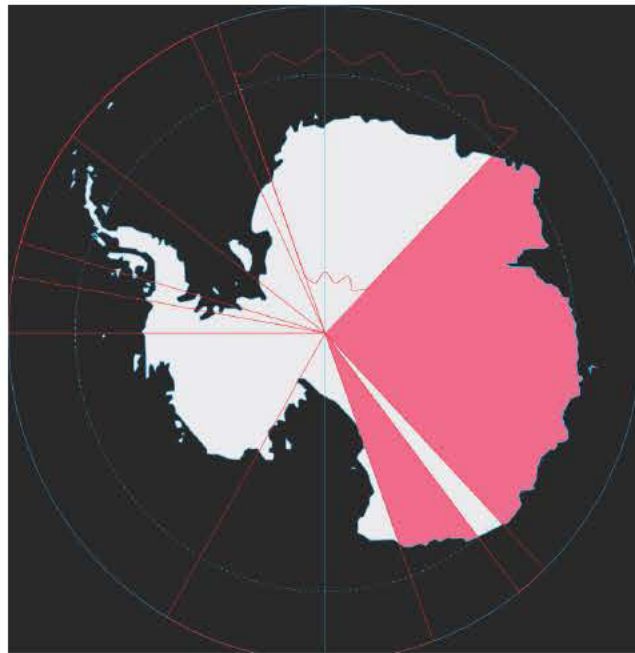
**Μ**πορείτε να φανταστείτε αν ο Άγιος Βασίλης ερχόταν από επίσης ένα μέρος με σχεδόν τα ίδια χαρακτηριστικά με αυτά του Βόρειου Πόλου; Ένα μέρος με εξουθενωτικές χαμηλές θερμοκρασίες, μεγάλα βουνά, απέραντες εκτάσεις με χιόνι, παγετώνες, παγόβουνα και γενικά ότι έχει σχέση με πάγο. Και αν σας έλεγε κάποιος ότι μπορεί να αναφερόμαστε στην Αυστραλία μάλλον θα τον περνάγατε για τρελό. Πώς γίνεται μιάς και η Αυστραλία κατά την διάρκεια των Χριστουγέννων διανύει την καλοκαιρινή εποχή; Και όμως θα έχει δίκιο. Αλλά ας δούμε τί ακριβώς εννοώ.

Η αλήθεια είναι ότι εμείς που ζούμε σε αυτή την ήπειρο-χώρα κατά την διάρκεια των εορτών έχουμε τις καλοκαιρινές μας διακοπές. Αρκετοί είναι αυτοί που λόγω καιρικών συνθηκών διαλέγουν να βρίσκονται αυτές τις μέρες σε κάποια παραλία απολαμβάνοντας τα μπάνια τους. Και αυτό βέβαια είναι μιά πραγματικότητα μιάς και ισχύει ακριβώς αυτό. Ο καιρός καλοκαιρινός, μάλιστα αυτό το χρονικό διάστημα ταλαιπωρούμαστε και από αρκετή ξηρασία μιάς και οι βροχές έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο. Τα ρούχα από τις ντουλάπες μας έχουν αντικατασταθεί από τα κοντομάνικα ενώ τα μαγαζιά προσπαθούν να μας πουλήσουν ότι έχει σχέση με καλοκαίρι, από ρούχα και παπούτσια μέχρι και έπιπλα κήπου. Αλλά η Αυστραλία δεν είναι μόνο ο γεωγραφικός χώρος που συνήθως βλέπουμε και γνωρίζουμε. Είναι και κάτι εντυπωσιακά παραπάνω. Και αναφέρομαι στην **Ανταρκτική Αυστραλιανή Περιοχή**. Μιά τεράστια έκταση αρκετά μεγάλη ώστε να συγκρίνεται σε μέγεθος και με την ενδοχώρα της Αυστραλίας.

Η πίστη για την ύπαρξη μιας *Terra Australis*, μιας τεράστιας ηπείρου στον άπω νότο της υδρογείου ώστε να «εξισορροπεί» τις βόρειες ηπείρους της Ευρώπης, της Ασίας και της Βορείου Αμερικής, υπάρχει από τα χρόνια του Πτολεμαίου (1ος αιώνας μ.Χ.), ο οποίος πρότεινε την ιδέα προκειμένου να διατηρηθεί η συμμετρία όλων των γνωστών μαζών γης του κόσμου. Ακόμη και στα τέλη του 17ου αιώνα, και αφού είχε διαπιστωθεί ότι η Νότια Αμερική και η Αυστραλία δεν ήταν τμήματα της θρυλούμενης «Ανταρκτικής», οι γεωγράφοι πίστευαν ότι η ήπειρος ήταν πολύ μεγαλύτερη από το πραγματικό της μέγεθος.

Το όνομα Ανταρκτική (Antarctica, όπως χρησιμοποιήθηκε στην πρώτη του εμφάνιση) **προέρχεται από την ελληνική σύνθετη λέξη ανταρκτική, θηλυκό του ανταρκτικός, που σημαίνει «αντίθετα από τον Αρκτικό».**

Οι ευρωπαϊκοί χάρτες εξακολουθούσαν να δείχνουν αυτή την υποθετική γη μέχρι που τα πλοία του Τζέιμς Κουκ, Resolution και Adventure διέσχισαν τον Ανταρκτικό Κύκλο στις 17 Ιανουαρίου του 1773, τον Δεκέμβριο του 1773 και ξανά τον Ιανουάριο του 1774. Ο Κουκ έφτασε σε απόσταση 121 χλμ. από τις ακτές της Ανταρκτικής πριν οπισθοχωρήσει ενόψει του πάγου τον Ιανουάριο του 1773. Ωστόσο ο Κουκ δεν είδε ποτέ τις ακτές της. Η πρώτη καταγεγραμμένη απόβαση στην ηπειρωτική Ανταρκτική έγινε από τον



Η έκταση που έχει η Αυστραλία στην Ανταρκτική

Αμερικανό κυνηγό φώκιας Τζον Ντέιβις στην Δυτική Ανταρκτική στις 7 Φεβρουαρίου 1821, αν και κάποιοι ιστορικοί το αμφισβητούν. Μία αποστολή υπό την ηγεσία του Νορβηγού πολιτικού εξερευνητή Ρόαλντ Αμούντσεν από το πλοίο Φραμ έγινε η πρώτη που προσέγγισε τον γεωγραφικό Νότιο Πόλο στις 14 Δεκεμβρίου 1911. Ευρισκόμενη ασύμμετρα γύρω από τον Νότιο Πόλο και κατά κύριο λόγο νοτίως του Ανταρκτικού κύκλου, η Ανταρκτική είναι η νοτιότερη ήπειρος του πλανήτη και περιβρέχεται από τον Νότιο Ωκεανό. Εναλλακτικά μπορεί να θεωρηθεί ότι περιβρέχεται από τον νότιο Ειρηνικό, νότιο Ατλαντικό και νότιο Ινδικό ωκεανό, ή από το νότιο τμήμα του Παγκόσμιου Ωκεανού. Έχει έκταση πάνω από 14.000.000 τ. Χλμ., όντας έτσι η πέμπτη μεγαλύτερη ήπειρος, περίπου 1,3 φορές μεγαλύτερη από την Ευρώπη.

**Η μοναδική εκκλησία στην Ανταρκτική είναι .... ορθόδοξη**

Μερικές κυβερνήσεις διατηρούν μόνιμους επανδρωμένους ερευνητικούς σταθμούς σε όλη την ήπειρο. Ο αριθμός των ανθρώπων που διεξάγουν και υποστηρίζουν την επιστημονική έρευνα και άλλες εργασίες στην ήπειρο και τα κοντινά νησιά ποικίλλει από 1.000 τον χειμώνα έως περίπου 5.000 το καλοκαίρι. Πολλοί από τους σταθμούς μένουν επανδρωμένοι όλο τον χρόνο, με το προσωπικό που ξεχειμωνιάζει τυπικά να έρχεται για μονοετείς αποστολές. Ένας ορθόδοξος ναός, η Αγία Τριάδα, κατασκευάστηκε το 2004 στο ρωσικό σταθμό, μένει επίσης επανδρωμένος όλο τον χρόνο από έναν ή δύο ιερείς. Η Ανταρκτική δεν έχει κυβέρνηση, ωστόσο διάφορες χώρες διεκδικούν κυριαρχία σε κάποιες περιοχές. Ενώ λίγες από αυτές τις χώρες έχουν αμοιβαίως αναγνωρίσει τις διεκδικήσεις τους. Από 1959 και μετά δεν έχουν γίνει νέες διεκδικήσεις και η ήπειρος θεωρείται ουδέτερη. Η κατάστασή της κανονίζεται από τη Συνθήκη της Ανταρκτικής του 1959 και άλλες σχετικές συμ-

φωνίες, που συλλογικά αποκαλούνται Ανταρκτικό Σύστημα Συνθηκών. Η Ανταρκτική για τις ανάγκες του Συστήματος Συνθηκών, ορίζεται ως όλη η γη και οι παγοκρηπίδες νοτίως του 60ου Νότιου παράλληλου. Η συνθήκη υπογράφηκε από δώδεκα χώρες, μεταξύ των οποίων η Σοβιετική Ένωση (και αργότερα η Ρωσία), το Ηνωμένο Βασίλειο, η Αργεντινή, η Χιλή, η Αυστραλία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Με αυτή η Ανταρκτική διασφαλίζεται ως επιστημονικό καταφύγιο, έχει καθιερωμένη ελευθερία επιστημονικής έρευνας και περιβαλλοντικής προστασίας, ενώ απαγορεύεται η στρατιωτική δραστηριότητα σε όλη την ήπειρο, όντας έτσι η πρώτη συμφωνία ελέγχου εξοπλισμών που επιτεύχθηκε κατά την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Οι περιοχές που φαίνονται ως διεκδικήσεις της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας ήταν βρετανικές περιοχές μέχρι που αποδόθηκαν στις αντίστοιχες χώρες μετά την ανεξαρτησία τους. Η Αυστραλία διεκδικεί την μεγαλύτερη περιοχή. Οι διεκδικήσεις της Βρετανίας, της Αυστραλίας, της Νέας Ζηλανδίας, της Γαλλίας και της Νορβηγίας είναι αμοιβαίως αναγνωρισμένες.

Έχουν εκφραστεί κάποιες ανησυχίες σχετικά με τις ενδεχόμενες επιδράσεις στο περιβάλλον και το οικοσύστημα από την εισροή επισκεπτών. Επιστήμονες και περιβαλλοντολόγοι έχουν κάνει εκκλήσεις για αυστηρότερους κανονισμούς και επιβολή ορίου στον αριθμό των τουριστών. Οι τουριστικές υπερπήσεις στην Ανταρκτική (που δεν προσγειώνονταν) γίνονταν από την Αυστραλία και την Νέα Ζηλανδία, μέχρι το θανατηφόρο ατύχημα της Πτήσης 901 της Air New Zealand το 1979 στο Όρος Έρεβος, όπου σκοτώθηκαν και οι 257 επιβαίνοντες. Η Qantas άρχισε ξανά τις εμπορικές υπερπήσεις στην Ανταρκτική από την Αυστραλία στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Οπότε την επόμενη φορά ίσως ο Άγιος Βασίλης δεν έρθει από τον Βόρειο Πόλο αλλά από τον Νότιο. Άλλωστε τα πάντα είναι σχετικά σε αυτό τον κόσμο.

